

ἡμᾶς ἀπὸ σοῦ ὡς ἐκ μητρὸς τέκνα φιλούμενα; τίνες γενοίμεθα, ποῖ τραποίμεθα; ποίαν παραψυχὴν εὐροίμεν, γυμνοὶ ὡς ἐκ κοιλίας μητρὸς τῶν σῶν ἐκπασιδέντες κόλπων, καὶ φανέντες παρ' ἔθνεσι κισθάραι καὶ θυρήλιμα, ἑταῖροι στρουθῶν, καὶ ψωμιζόμενοι μὲν ἀνάγκας ὕδωρ δὲ χολῆς ποτιζόμενοι;» Ἐφθασε δὲ σῶος εἰς Σηλυβρίαν καὶ ἐκεῖθεν διεπεραιώθη εἰς Νίκαιαν, ὅπου συνετέλεσεν εἰς τὴν ἰδρυσιν τῆς νέας βασιλείας καὶ συνεπλήρωσε τὴν χρονικὴν αὐτοῦ διήγησιν.

Ἄλλ' ἢ λεηλασία, οἱ βιασμοὶ καὶ οἱ φόνοι δὲν ἦσαν οἱ μόνοι τρόποι δι' ὧν οἱ δυτικοὶ κατακτηταὶ ἐκακούρησαν τότε κατὰ τῆς πόλεως. Ἐν τῇ μέτῃ τῆς νίκης διεκωμῶδουν τοὺς ἠττηθέντας, οἱ μὲν περιβαλλόμενοι γελιοιδῶς τὰ πλατύσημα αὐτῶν ἱμάτια οἱ δὲ περιθέντες εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν ἵππων αὐτῶν τὰς ὀθονοσκεπεὶς καλύπτρας καὶ τὰ ἄλλα κοσμήματα τῶν Βυζαντινῶν, οἱ δὲ κρατοῦντες ἀνὰ χεῖρας ἀντὶ σπάθης χάριτην καὶ μελανοδοχεῖα καὶ βιβλία, περιφερόμενοι οὕτως εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως καὶ ἐμπαίζοντες τοὺς κατοίκους αὐτῆς ὡς λογιωτάτους καὶ θηλυδρίας. Τὸ δὲ χεῖριστον, οὐδὲ τῶν καλλιτεχνημάτων ὅσα ἐκόσμουσαν τὰς πλατείας καὶ τὰ ἀνάκτορα καὶ τὰ δημόσια οἰκοδομήματα ἐφείσθησαν. Πολλὰ τῶν κειμηλίων τούτων ἦσαν ἔργα τοῦ Πραξιτέλους καὶ τοῦ Φειδίου, καὶ τῶν ἄλλων δαιμονίων τῆς τέχνης λειτουργῶν, κατεστράφησαν δὲ ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἐκείνων, τὰ μὲν χάλκινα πάντα σχεδὸν ἐκ βαναύσου πλεονεξίας, καὶ τῶν λιθίνων δὲ τὰ πλεῖστα ἐξ ἀπειροκαλίας τῇ ἀληθείᾳ κτηνώδους.

Ἐπὶ τῆς Κωνσταντινείου ἀγορᾶς, ἐκεῖ ὅπου εἶναι τὸ Ταυκ-παζάρ, ἴστατο πολυχαλκὸς Ἦρα καὶ Πάρις, χειρίζων τῇ Ἀφροδίτῃ τὸ χρύσειον μῆλον τῆς Ἐριδος. Τὸ τῆς Ἦρας ἀγαλμα, τὸ ὁποῖον πάλαι ποτὲ ἐκόσμει τὸ ἐν Σάμῳ ἱερόν τῆς θεᾶς, ἦτο τοσοῦτο κολοσσιαῖον, ὥστε, ὅτε ἀνετράπη ὑπὸ τῶν σταυροφόρων ἵνα χωνευθῇ καὶ μεταβληθῇ εἰς νόμισμα, τέσσαρα ζεύγη βοῶν μόλις ἠδυνήθησαν νὰ ἀποκομίσωσι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ μόνην εἰς τὸ παλάτιον τοῦ Βουκολέοντος. Ἐπὶ τῆς αὐτῆς πλατείας ἀνέβαινε μετέωρον τετράπλευρον χαλκοῦν μηχανήμα θαυμαστόν διὰ τὴν ποικιλίαν καὶ τὴν πληθὺν τῶν ἀναγλύφων αὐτοῦ. «Ἄσπας μουσικὸς ὄρνις τὰ ἑαρινὰ μελωδῶν ἐκεῖ ἐντετύπωτο γαιηπόνων ἔργα καὶ αὐλοὶ καὶ γυυλοὶ καὶ προβάτων βληγῆματα καὶ ἀρνῶν σκιρτήματα ἐξεκόνιστο ὑφήπλωτο καὶ θαλάττιον πέλαγος, καὶ νεπόδων ἀγέλαι καθωρῶντο, οἱ μὲν ζωγραφούμενοι οἱ δὲ τὰ δίκτυα τυραννοῦντες καὶ κατὰ βυθοῦ πάλιν ἀνέτως φερόμενοι. Οἱ δ' ἔρωτες σύνδυο καὶ σύντρεις ἀλλήλοις ἀνθοπλαζόμενοι, γυμνοὶ περιβλημάτων, ἐβάλλοντο μήλοις καὶ ἔβαλλον, γλυκεῖ περιβρασσόμενοι γέλωτι». Τοῦ δὲ τοιοῦτου τετραπλεύρου εἰς δεξιὸν σχῆμα «κατὰ πυραμίδα τελευτῶντος ἀπηώρητο ἄνωθεν γυναικόμορφον εἴκασμα καὶ ταῖς πρώταις τῶν ἀνέμων κινήσει περισβούμενον, ὁπόθεν Ἀνεμοδούλιον ἐκέκλητο». Ἄλλὰ καὶ τοῦτο τὸ περικαλλέστατον ἔργον παρεδόθη εἰς τοὺς χωνευτάς.

Ἐπὶ δὲ τῆς πλατείας τῆς καλουμένης «Ταῦρος», ἐκεῖ ὅπου σήμερον ὑπάρχει τὸ Γενί-παζάρ, ἴστατο ἐπὶ τραπεζῶδους βάσεως ἀνὴρ ἔφιππος, αὐτὸς μὲν ἥρωικὸς τὸ εἶδος ὁ δὲ ἵππος αὐτοῦ ἀγάλινος, ἀνετα κροαίνων κατὰ πεδίων καὶ πάντα ἀδοξῶν ἀναβάτην, ὡς πτηνὸς ἄμα καὶ πεζὸς φερόμενος. Ἐπειδὴ ὁ ἀνὴρ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα πρὸς ἥλιον, ἤδη τῆς πρὸς δύσιν πορείας ἐχόμενον, τινὲς ἐνόμιζον ὅτι εἰκονίζει τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ ἐπιτάσσοντα στάσιν τῷ φωστῆρι τῆς γῆς, οἱ δὲ πλείονες ἔλεγον ὀρθότερον ὅτι εἶχον πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν Βελλεροφόντην Πηγάσῳ ἐπικαθήμενον. Κατεκερματίσθησαν δὲ καὶ ἵππος καὶ ἀναβάτης. Ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ πάλιν ὑπῆρχεν ἐνιδρυμένος Τριέσπερος μέγας Ἡρακλῆς ἔργον τοῦ Λυσίππου, ὁ δὲ ἥρωος οὐδὲ τόξον ἔφερεν οὐδὲ ῥόπαλον ἑκάθητο δὲ ἔχων μὲν ἐξηπλωμένην τὴν δεξιὰν βάσιν καὶ τὴν δεξιὰν χεῖρα, τὸν δὲ εὐώνυμον πόδα

